

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Uttalelse vedr. NOU 2010:7: Mangfold og mestring. Flerspråklige barn, unge og voksne i opplæringsystemet.

Statped Vest viser til høringsbrev datert 21.06.2010 og vil gjerne gi til kjenne følgende kommentarer:

Til kapittel 1 ”Østbergutvalgets samlede konklusjoner”

1.1 Hovedperspektiver og utvalgte forslag til tiltak.

Statped Vest støtter hovedperspektivene og tiltakene som utvalget har lagt til grunn, men ønsker et mer forpliktende innhold og/eller plan i forhold til tiltakene. Tiltakene fremstår som noe generelle, og dermed kan konkretiseringen vanskeligjøres i forhold til gjennomføring og evaluering. Utvalget beskriver hva som bør gjøres, men ikke hvordan.

1.2 Sammendrag

Når det gjelder framlegget om kompetanse i flerspråklighet, flerkulturell pedagogikk og forståelse, skal legges inn som en obligatorisk del av førskolelærerutdanningen, vil Statped Vest legge til behovet for nevnte kompetanse også innenfor allmennlærerutdanningen og sosial-/spesialpedagogisk utdanning.

Utvalget skriver s. 17:

”Det foreslås blant annet at kompetanse i norsk som andrespråk, flerspråklighet, flerkulturell pedagogikk og flerkulturell forståelse legges inn som en obligatorisk del av førskole- og grunnskolelærerutdanningene. Også PPU bør utvikle denne type kompetanse. Flerkulturell forståelse må inngå i skolelederutdanningen og i lederutdanning for barnehagene. Det må tilbys etter- og videreutdanning, både innen generell flerkulturell kompetanse og innen andrespråklæring”.

Statped Vest stiller seg bak overnevnte foreslag og gir positivt sin fulle støtte.

Statped Vest støtter utvalget sitt fremlegg om å utvikle tjenelige språkkartleggingsverktøy for barn og unge med annet morsmål enn norsk, men vil her tilføye behovet for slike verktøy også voksne.

Til kapittel 16 ”Minoritetsspråklige og spesialundervisning”

16.1 Innledning

Statped Vest registrer at utvalget har foretatt en begrenset gjennomgang av temaet, selv om barn og unge med minoritetsspråklig bakgrunn er overrepresentert i det spesialpedagogiske hjelpeapparatet.

I NOU 2009:18 Rett til læring, påpeker Midtlyngutvalget at spesialpedagogiske tiltak og spesialundervisning for minoritetsspråklige ikke er særskilt nevnt i deres mandat, og Midtlyngutvalget henviser til Østbergutvalget. Østbergutvalget uttrykker at minoritetsspråklige burde blitt gjenstand for en grundigere behandling i NOU 2009:18. Statped Vest registrer at dette blir et tema som ingen av utvalgene går i dybden på og det er beklagelig. Det

er innenfor denne tematikken Statped Vest finner noen av sine største utfordringer i dag og opplever det dermed som uheldig at Østbergutvalgets gjennomgang er avgrenset.

Utredningen understreker behovet for økt kompetanse for å kunne skille mellom spesialpedagogiske behov hjemlet i Opplæringsloven kap. 5 og behov for særskilt språkopplæring hjemlet i lovens §§2-8 og 3-12. Statped Vest understreker og støtter behov for økt kompetanse i PPT og Statped i forhold til å avdekke spesifikke vansker hos minoritetsspråklige, samt behov for mer forskning og utviklingsarbeid med tanke på effektive tiltak i forhold til tospråklig spesialpedagogisk metodikk.

16.4 Utfordringer i forhold til utredning

Utvalget påpeker, hyppig i hele utredningen, behovet for økt kompetanse innenfor hele det migrasjonspedagogiske feltet (som f. eks: norsk som andre språk, flerspråklighet, flerkulturell pedagogikk og flerkulturell forståelse), men viser særskilt til utfordringer i forhold til utredning. Statped Vest støtter uttalelsen om at kartlegging av morsmål burde bestå av både en portefølje- og en kompetansekartlegging, og administreres av morsmåls-/ tospråklige lærere. Påfølgende danner denne kartleggingen grunnlaget for opplæringen i og på norsk. Her kreves et nødvendig samarbeid mellom minoritetsspråklige og majoritetsspråklige lærere for å lykkes i elevenes helhetlige utvikling og læring. Dette samarbeidet vil være ressurseffektivt og tjene elevene på en bedre måte enn i dag.

Utvalget berører ikke dette tema og Statped Vest opplever det som mangelfullt i utredningen. Det er et meget stort behov for kompetanseheving og forskning når det gjelder utredning av minoritetsspråklige barn, unge og voksne. Det er behov for mer kompetanse når det gjelder minoritetsspråklige personer med språkvansker, lese- og skrivevansker og lærevansker.

16.8 Utvalgets vurderinger

Statped Vest støtter utvalgets presisering av at manglede oppfyllelse av elevers rettigheter §§2-8 og 3-12 er en konsekvens av opplæringsinstitusjonenes mangelfulle kompetanse. Gjennom kvalifiserte tospråklige lærere vil antagelig flere barn kunne mestre skolesystemet bedre, og man kan hindre at en betydelig andel av utfordringene utvikler seg til spesialpedagogiske problemstillinger. Her vil Statped Vest igjen påpeke viktigheten av samarbeidet mellom tospråklige lærere og lærere som kun benytter norsk som undervisningsspråk.

Påfølgende er det viktig, som utvalget påpeker, at PPT og øvrig hjelpetjeneste tilføres kompetanse i flerspråklighet og flerkulturell forståelse.

Til kapittel 20 "Kompetanse"

20.1 Innledning

Når utvalget viser til et svakt grunnlag for å innhente og utvikle kompetanse på hvordan flerspråklige utvikler og bruker flere språk, slutter Statped Vest seg til denne bekymringen.

Det er behov for kompetanseheving for personer i hjelpeapparatet som utreder minoritetsspråklige barn, unge og voksne. Det er behov for mer formel kompetanse i form av studietilbud og prosjekter der andrespråklæring og spesialpedagogiske problemstillinger blir sett i sammenheng.

29.10.2010



Steinar Sandstad
Direktør

Barbro Kristine Vågen
Rådgiver *sqn*